

Handläggare
Mårten Sundholm
Telefon: 0850833869**Till**
Utbildningsnämnden
2016-08-18

Samrådsremiss om nästa regionala utvecklingsplan, RUFS 2050

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 11-650/2016.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörMalin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har fått samrådsförslaget om nästa regionala utvecklingsplan, RUFS 2050, på remiss från kommunstyrelsen. RUFS 2050 är ett komplext dokument, med en bred vision för stockholmsregionen, och ligger av naturliga skäl på en högre geografisk nivå än Stockholms stad. Planen tar avstamp i visionen om Stockholm som Europas mest attraktiva storstadsregion och utgör ett gemensamt kontrakt som pekar ut regionens riktning framåt. Samrådsförslaget presenterar ett antal övergripande mål, mätbara delmål och prioriterade åtgärder som ska bidra till visionens förverkligande.

Utbildningsförvaltningen anser, i likhet med den konsekvensbeskrivning som hör till samrådsförslaget, att barnperspektivet kan stärkas till den färdiga planen. Vidare anser förvaltningen att tillgången till grönytor och skolgårdar bör beaktas i stadens och regionens utbyggnad, samt att vikten av strategisk planering av skolor kan tydliggöras i planen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samråd med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Bakgrund/ Ärendet

Utbildningsförvaltningen har fått Stockholms läns landstings samrådsförslag om nästa regionala utvecklingsplan, RUFS 2050, på remiss från kommunstyrelsen. Den regionala utvecklingsplanen är regionens gemensamma kontrakt och pekar ut riktningen framåt för regionen. Planen ligger till grund för den fysiska planeringen och tillväxtarbetet i regionen. RUFS 2050 baseras på den tidigare regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010, samt det aktualitetsarbete som har genomförts kring den.

RUFS 2050 tar avstamp i visionen om Stockholm som Europas mest attraktiva storstadsregion och presenterar förutsättningar och utmaningar för Stockholmsregionen och de övergripande mål och mätbara delmål som behöver uppnås för att visionen ska bli verklighet. Fyra övergripande mål sätts upp i förslaget:

- Mål 1: En tillgänglig region med god livsmiljö
- Mål 2: En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- Mål 3: En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- Mål 4: En resurseffektiv och resilient region

De övergripande målen har ett tidsperspektiv som sträcker sig fram till 2050, medan de underliggande mätbara delmålen generellt har 2030 som mållår. I det kortare tidsperspektivet (2018–2026) finns ett antal prioriterade åtgärder sorterade under tre övergripande rubriker:

- Knyt ihop regionen och bygg tätt, varierat och kollektivtrafikhärla (6.1)
- Säkra värden genom att leva klimatsmart, värna naturresurser och utveckla effektiva system (6.2)
- Stärk konkurrenskraften med smart, grön och inkluderande tillväxt (6.3)

Samrådsförslaget innehåller också ett kapitel om tematiska frågor och förhållningssätt, som ska ge vägledning vid beslut och framtagande av styrdokument på lokal och regional nivå. Exempel på tematiska frågor är bostadsförsörjning, klimatpåverkan, transportsystem samt bebyggelsestrukturens betydelse för den sociala hållbarheten. Utöver detta finns också en avdelning kring den rumsliga strukturen på regional nivå (två föreslagna strukturbilder). Till samrådsförslaget hör även en samlad konsekvensbeskrivning, samt en bilaga om de storregionala perspektiven (ÖMS 2050), som Stockholms läns landsting tagit fram i samarbete med planeringsorganen i östra Mellansverige. Förvaltningens svar berör inte ÖMS 2050, då dess fokus på storregionala perspektiv gör att förvaltningen inte berörs direkt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

RUFS 2050 är ett komplext dokument med en bred vision för stockholmsregionen och ligger av naturliga skäl på en högre geografisk nivå än Stockholms stad. Stockholm utgör dock central regionkärna och är därmed en grundläggande pusselbit i planens vision. Förvaltningen fokuserar i sitt svar frågor inom dess ansvarsområden: skolor och barnperspektiv. De synpunkter som presenteras anknyter i första hand till samrådets frågeställningar kring mål/delmål och prioriterade åtgärder.

Förvaltningen instämmer i konsekvensbeskrivningens analys att barnperspektivet kan stärkas i utvecklingsplanen.

Konsekvensbeskrivningen konstaterar att planens fokus avseende olika grupperns behov och förutsättningar i första hand ligger på socioekonomiska förutsättningar och jämställdhet mellan kvinnor och män. Samrådsförslaget behöver, enligt konsekvensbeskrivningen, stärkas med avseende på lokala livsmiljöer för barn. Förvaltningen delar denna bild, och förordar ett stärkt barnperspektiv i planen.

Stads- och skolplanering

Ett delmål under mål 1 (en tillgänglig region med god livsmiljö) anges att mellan 9 000 och 16 000 bostäder ska färdigställas i regionen varje år fram till 2030. Detta rimmar väl med stadens mål att bygga 140 000 nya bostäder fram till 2030, och en tillräcklig tillgång till bostäder är en förutsättning för flera av planens mål och prioriterade åtgärder. Samtidigt handlar det övergripande målet också om att tillhandahålla en god livsmiljö för regionens invånare vilket ställer krav på ansvarsfull planering av bostadsutbyggandet.

Ur förvaltningens perspektiv är det viktigt att skolutbyggnaden sker i takt med bostadsutbyggnad och befolkningsutveckling, samt att nya skolenheter placeras på strategiskt effektiva och ändamålsenliga platser. Samrådsförslaget fokuserar till stora delar på bostadsutbyggnad mer än utbyggnad av andra samhällsfunktioner. Under utmaning 5 konstateras visserligen att bland annat utbildningssystemets kapacitet under lång tid har utvecklats i lägre takt än befolkningsökningen, men detta följs inte upp på ett tydligt sätt genom mål och åtgärder. Förvaltningen anser att behovet av servicefunktioner, särskilt skolor, kan förtydligas till den färdiga planen. Olika samhällsfunktioner (bostäder, arbetsplatser, skola, idrottsmöjligheter och så vidare) behöver utvecklas i takt med varandra för att nå målet om att skapa en tillgänglig region med en god livsmiljö.

Det är ur detta perspektiv bra att planen under tematiska frågor och förhållningssätt (kapitel 7.3) anger att vardagliga resmål (såsom skolor) bör lokaliseras i kollektivtrafknära lägen och med god tillgänglighet för fotgängare och cyklister. Samtidigt kan alltså vikten av strategisk skolplanering göras tydligare i planen, särskilt med tanke på att flera av målen anknyter till utbildningsområdet. Även de mål och åtgärder som rör högre utbildning påverkas av grund- och gymnasieskolan, då dessa utgör grunden för det högre utbildningssystemet.

För gymnasieskolan är närhet till kollektivtrafik särskilt angelägen med tanke på den gemensamma gymnasierregion som idag omfattar samtliga kommuner i länet samt Håbo kommun i Uppsala län. Inpendling från andra kommuner ställer krav på goda transportmöjligheter. Det är samtidigt viktigt att analysera vad som händer om gymnasierregionen utökas till följd av förbättrade kommunikationer i regionen. Grundskolan har idag problem med begränsad kapacitet i flera stadsdelsområden, och liknande problematik kommer även att uppstå i gymnasieskolan i takt med befolkningsutvecklingen. Behovet av gymnasieplatser styrs också av efterfrågan i betydligt större utsträckning än behovet av grundskoleplatser och efterfrågan är till stor del koncentrerad till innerstaden.

Grönytor

En anknytande fråga – som är särskilt aktuell för grundskolan – rör grönytor och utemiljöer. Studier och rapporter om barns miljö, hälsa och utveckling visar på vikten av en stimulerande utemiljö. Under tematiska frågor och förhållningssätt konstateras mycket riktigt att det i storstadsområden är en särskild utmaning att skapa ytor för barns och ungdomars behov när staden förtätas och markpriserna ökar. Det konstateras vidare att denna situation är särskilt komplex att hantera i regionens centrala delar. Ur förvaltningens perspektiv – såväl som ur ett allmänt barnperspektiv – är det därför viktigt att tillgången till grönytor i allmänhet och skolgårdsytor i synnerhet beaktas i stadens (och regionens) utbyggnad. Barns behov av rörelse är väl dokumenterad, och skälig yta måste avsättas för skolgård i förhållande till antalet barn.

Under mål 1 i samrådsförslaget anges som ett delmål att hälften av regionens invånare ska ha högst 1 000 meter till tätortsnära natur i grön kil. Ur utbildningsförvaltningens perspektiv är det dock även av vikt att tillgången till grönytor och utemiljöer beaktas i ett mer lokalt perspektiv, i form av exempelvis skolgårdar och bostadsnära natur. Detta görs delvis i samrådsförslaget, men först under avsnittet

tematiska frågor och förhållningssätt. Perspektivet kan alltså stärkas i målen och de prioriterade åtgärderna. Detta skulle samtidigt stärka målsynergier kring goda livsmiljöer.

Kvalitet och genomströmning i grundskola och gymnasium

Under mål 2 anger samrådsförslaget som delmål att alla pojkar och flickor ska nå behörighet till gymnasieskolan. Under mål 3 finns delmålet att minst 90 procent ska nå gymnasieexamen med avgångsbetyg, åk 3 nationella program enligt GY11. Idag når 89 procent behörighet till gymnasiet och 87,3 procent gymnasieexamen med avgångsbetyg i regionen.

I Stockholms stad nådde verksamhetsåret 2015/2016 82,8 procent behörighet till gymnasiet. Att siffran är lägre beror på att majoriteten av Stockholms skolor under året har tagit emot en stor andel nyanlända elever. Det är svårt för nyanlända elever i årskurs 9 att hinna bli behöriga till gymnasiet och få godkända betyg efter endast en kort tid i Sverige. Staden har dock stärkt sina insatser för att dessa elever ska komma ikapp med sin utbildning och gå vidare till gymnasiet. Om gruppen senast anlända (efter augusti 2015) exkluderas visar den preliminära uppskattningen att 89,5 procent av eleverna nått behörighet till gymnasieskolan. Detta är alltså i linje med dagens nivå i regionen som helhet. Det finns i dagsläget inga sammanställda siffror över hur många elever som nådde gymnasieexamen under verksamhetsåret 2015/2016.

Förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen samt att beslutet justeras omedelbart.

Bilagor

Remisshandling, RUFS 2050, samrådsförslag